

مرگ روزانه ۸ قربانی سوء مصرف مواد مخدر

غزاله مالکی

آمار ارائه شده از طرف پزشکی قانونی نشان می‌دهد روزانه هشت نفر بر اثر سوء مصرف مواد مخدر جان خود را از دست می‌دهند. البته این آمار در شرایط و زمان‌های مختلف، متفاوت است.

سوء مصرف مواد یکی از مشکلات بزرگ جوامع بشری است که هم‌اکنون دیدگاه پزشکی و سلامت جسمانی و روانی و هم از دیدگاه اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی دارای اهمیت فراوان بوده و هر ساله موجب بروز مخاطرات اجتماعی و مرگ و میرهای متعددی در سطح جهان می‌شود. متأسفانه همگام با پیشرفت علوم جدید و توسعه تدابیر درمانی هر روزه ترکیبات جدید و مضرتری تولید می‌شود تا اقبال بیشتری از جامعه بویژه جوانان و نوجوانان را در گرداب خود غرق کنند. صرف‌نظر از اهداف تولیدکنندگان و توزیع‌کنندگان این مواد، عدم اتخاذ تدابیر پیشگیرانه و نبودن برنامه‌های جامع برای مبارزه بنیادی با این معضل بزرگ، عواقب و پیامدهای ناگواری را در سطح ملی و جهانی به دنبال خواهد داشت. با توجه به این‌که الگوی سوء مصرف مواد در جوامع مختلف و حتی اقبال مختلف یک جامعه

نیز متفاوت بوده و عوامل متعدد اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، جغرافیایی و مذهبی در آن دخیل هستند، روش‌های پیشگیری و برخورد با آن نیز در سطوح مختلف اجتماعی نیازمند برنامه‌ریزی خاص است. برخی تصور می‌کنند منظور از سوء مصرف مواد مخدر، استفاده از مواد مخدر تقلبی، استفاده بیش از حد از مخدر و در نهایت مرگ است. گاهی مصرف مواد مخدر باعث می‌شود فرد دچار توهم شده و دست به اقداماتی بزند که مرگ او را رقم می‌زند. گاهی نیز مصرف مواد مخدر بر اثر گذشت زمان بر روی بافت‌های بدن تأثیر گذاشته و مرگ مصرف‌کننده را در پی دارد.

در ابتدا بهتر است به بررسی دلایل اعتیاد پردازیم. مصرف مصرف مواد مخدر می‌تواند بر اثر عوامل مختلفی صورت گیرد از جمله آنها می‌توان به عوامل سرشتی و شخصیتی اشاره کرد. این سوال که داروهای مخدر اعتیادآور چگونه و در کجا عمل می‌کنند، منجر به تفکر و تعمق درباره پیوند احتمالی بین وابستگی به مواد مخدر و استعداد ژنتیک اشخاص شده است.

از عوامل شخصیتی دیگر می‌توان به داشتن وضعیت تحصیلی نامناسب، لذت و کنجکاوی، کمبود احساس رضایت، کمبود اعتماد به نفس و اطمینان به خود، سرکشی، ضعف مهارت‌های شخصیتی، تحریک‌پذیری، ناامیدی و غم و اندوه اشاره کرد.

همچنین وجود خشونت در خانه عاملی است که با مصرف مواد مخدر همبستگی نزدیکی دارد. بی‌توجهی به فرزندان و آنها را به حال خود رها کردن و عدم توجه به مشکلات روحی و اجتماعی آنها، از دیگر عوامل بین شخصی اعتیاد افراد به مواد مخدر می‌باشد.

عوامل اجتماعی و زیست محیطی را نیز می‌توان از دیگر عوامل سوء مصرف مواد مخدر نام برد. علاوه بر این می‌توان؛ در رابطه با آشنایی با مواد مخدر و عوارض سوء مصرف آن بر جوانان، به داروهای توهم‌زا اشاره کرد که آثار مخرب آن بر روح و روان و جسم جوانان بسیار شدید است.

داروهای توهم‌زا بر درک و هوشیاری تأثیر می‌گذارند. این دسته از داروها ناراحتی‌های فکری، خلقی و ادراکی به دنبال می‌آورند. وابستگی و کاهش اثر نسبت به این داروها خیلی سریع و پس از سه تا چهار

مریم ۲۱ ساله یکی از همان جوانانی است که بر اثر توهم ناشی از استفاده بیش از حد مواد مخدر صنعتی دست به خودکشی زد، اما از مرگ نجات پیدا کرد. او درباره احساسات و توهماتش بعد از هر مصرف می‌گوید: وقتی که مواد می‌کشیدم مدام فکر و خیال‌های بیهوده سراغم می‌آمد و زمانی که مصرف می‌کردم تا مدتی دیگر هیچ فکری در مغزم نبود. حال خوبی پیدا می‌کردم ولی بعد از مدتی دوباره ترس سراغم می‌آمد. حس می‌کردم کسی پشت سرم ایستاده و می‌خواهد اذیتم کند. دائم بدنم می‌لرزد و حتی در جمع هم حس می‌کردم همان فرد پشت سرم یا در گوشه‌ای ایستاده و نگاهم می‌کند. بعضی وقت‌ها سایه‌اش را می‌دیدم و تا سرم را می‌چرخاندم که خودش را ببینم ناپدید می‌شد. شب‌ها از ترس نمی‌توانستم بخوابم. گوشه‌گیر بودم و دائم با خانواده‌ام در جنگ و دعوا. هیچ‌کس درکم نمی‌کرد. یک روز دیگر از همه چیز بریده بودم. خسته شدم از همه چیز، از نگاه دوستانم، از دعوای خانواده، از ترس‌های همیشگی. تصمیم گرفتم که دیگر زنده نباشم. نبودنم نه تنها به ضررم نبود، بلکه به سود خودم و اطرافیانم بود. مواد کشیدم چون می‌دانستم در آن حالت همه چیز راحت‌تر انجام می‌شود و همان‌طور هم شد. جرأت خیلی بیشتر شد. سعی کردم که با تیغ خودم را بکشم که خانواده‌ام بموقع به دادم رسیدند و من را نجات دادند. زمانی که به هوش آمدم خودم هم باورم نمی‌شد که چنین کاری را انجام داده‌ام.

همان‌طور که قبل هم به آن اشاره شد مصرف مواد مخدر اثر مستقیمی بر ذهن افراد می‌گذارد و حتی در مواردی مثل مورد دختر ۲۱ ساله، باعث خودکشی و مرگ می‌شود. اعتیاد به مواد مخدر را باید یک نوع بیماری دانست که بر اثر ناآگاهی و توسط خود شخص معتاد به وجود می‌آید و در اثر مصرف مواد مخدر مکانیزم‌های حیاتی بدن از تعادل طبیعی خارج می‌شود.

یکی از عوامل موثر در مرگ معتادان، مواد افزودنی غیرمجاز است و طبق آمارهای موجود بیشترین مرگ ناشی از مصرف مواد مخدر متعلق به افراد کمتر از ۳۰ سال و معتادان تزریقی است. افزودنی‌های غیرمجاز که در شیشه بسیار دیده می‌شود، باعث ایست قلبی فرد معتاد و مرگ ناگهانی او می‌شود.

در حس بینایی و شنوایی است. در ابتدا تأثیرات جسمی و سپس تغییرات بینایی و تقویت صدا ایجاد و حس‌ها با هم مخلوط می‌شوند. (مثلاً فرد اظهار می‌دارد که بوها را می‌بیند و صداها را احساس می‌کند)، حس لامسه دچار بزرگنمایی شده و فرد قدرت تشخیص زمان را ندارد. مصرف این مواد بشدت خطرناک بوده و باعث ایجاد اختلالات خلقی، افسردگی و اختلالات تفکر می‌شود. این افسردگی حتی می‌تواند منجر به مرگ یا خودکشی شود. کافی است که دلایل افزایش آمار خودکشی در جوانان را پیگیری کنیم و در این صورت متوجه خواهیم شد که افزایش سوء مصرف مواد مخدر در جوانان یکی از عوامل افزایش آمار خودکشی می‌شود.

روز مصرف مداوم ایجاد می‌شود. استفاده از این مواد بسته به مقدار مصرف و محیط فرد می‌تواند سرخوشی و حالتی شبیه ادراک فوق طبیعی را ایجاد کند.

اثرات جسمی این داروها شامل گشادی مردمک چشم، افزایش درجه حرارت بدن، افزایش ضربان قلب، تاری دید، خارش، کاهش اشتها، افزایش فشارخون، لرزش، سردرد، تهوع، تعریق و کما می‌باشد. این داروها علاوه بر تأثیرات جسمی، روی ادراک و روان فرد نیز اثرات عمده‌ای دارند و منجر به ایجاد احساسات خیال‌گونه، گیجی، از دست دادن کنترل، هذیان، زوال شخصیت، کاهش قدرت قضاوت و هوشیاری می‌شوند. از دیگر عوارض این داروها در انسان، تغییر

نکته

- * ناخالصی‌های موجود در انواع مواد مخدر، در برخی موارد از خود ماده مخدر مرگبارتر می‌باشند.
- * مشکلات خانوادگی، طلاق، بیکاری، فقر و بحران‌های روحی از عوامل مستعدکننده فرد به سوء مصرف مواد می‌باشند.
- * فرآورده‌های تقلبی تمجیزک و نورجیزک، نه تنها سبب ترک اعتیاد نمی‌شوند، بلکه در اغلب آنها مواد سمی و کشنده وجود دارد.
- * مسمومیت با مواد مخدر یکی از مرگبارترین انواع مسمومیت‌ها محسوب می‌شود.
- * آیا می‌دانید براساس گزارشات موجود مصرف حتی یک عدد قرص اکستازی، منجر به مرگ شده است.
- * امتحان کردن مصرف مواد در جمع دوستان و از روی کنجکاوی، آغاز حرکت در مسیر بی‌بازگشت اعتیاد است.
- * مسکته‌های قلبی و مغزی، تشنج، نارسایی کبد و کلیه و تخریب سلول‌های مغزی و عضلانی از عوارض مسمومیت با قرص اکستازی می‌باشند.
- * مصرف مواد توهم‌زا مانند حشیش، اکستازی و شیشه می‌تواند سبب بروز حوادث مرگبار مانند سقوط از ارتفاع، تصادف، نزاع و خودکشی در فرد مصرف‌کننده شوند.
- * آیا می‌دانید مصرف همزمان مواد مخدر با برخی از داروهای خواب‌آور و آرام‌بخش می‌تواند سبب بروز مسمومیت‌های شدید و حتی مرگ در فرد مصرف‌کننده گردد؟
- * مسمومیت با مواد مخدر یکی از علل مهم مرگ ناشی از مسمومیت‌های شیمیایی در بسیاری از کشورهاست.
- * تزریق مواد مخدر از طریق سرنگ‌های آلوده، غیراستریل و مشترک با خطر بروز انواع بیماری‌های عفونی خطرناک مانند ایدز و هپاتیت همراه است.
- * هرگونه تغییرات رفتاری غیرعادی و ناگهانی مانند گوشه‌گیری، بی‌خوابی، بی‌حوصلگی، پرخاشگری، غیبت از محل کار و تحصیل، بی‌نظمی و ناامیدی در فرزندان خود را جدی گرفته و در پی بررسی علت آن باشید.
- * افزایش سطح آگاهی در مورد عوارض ویرانگر اعتیاد و آموزش صحیح پیشگیری از بروز سوء مصرف مواد، اساسی‌ترین گام در مبارزه با این بلای خانمانسوز است.